

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

22 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie, Moraru Petru

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei de gardă nr.3, din 08 februarie 1945, în cauza penală privindu-l pe

Gavriliuc Efrem XXXX, născut în anul XXXX, originar și domiciliat la data examinării dosarului în XXXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei de gardă nr.3 din 08 februarie 1945, Gavriliuc Efrem a fost condamnat în baza art. 58-1 „a” Cod penal al RSFSR, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 3 ani și cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Gavriliuc Efrem a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că locuind pe teritoriul temporar ocupat de trupele germano – române, în luna noiembrie 1943 a fost racolat în calitate de agent al jandarmeriei române, unde a activat până în 15 ianuarie 1944. Exercitându-și obligațiunile de serviciu, Gavriliuc Efrem, în calitate de agent secret, a avut misiunea de a depista cetățenii sovietici care aveau atitudine ostilă față de regimul instaurat și de a identifica locul petrecerii adunărilor populației civile. În cazul descoperirii unor astfel de cetățeni, inculpatul urma să comunice șefului de post al jandarmeriei. Astfel, pentru atitudine ostilă față de autoritățile de ocupație, inculpatul a denunțat autoritățile de ocupație cinci cetățeni sovietici. Prin acțiunile sale, inculpatul Gavriliuc Efrem a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 58-1”a” Cod penal al RSFSR, adică trădare de patrie.

În cadrul ședinței de judecată în Tribunalul militar al armatei de gardă nr.3, inculpatul Gavriliuc Efrem și-a recunoscut vinovăția în cele incriminate și a declarat că într-adevăr, în noiembrie 1943, a acceptat să colaboreze cu serviciile secrete române și a activat până în ianuarie 1944, având misiunea de a identifica

cetățenii sovietici nemulțumiți de regimul de ocupație instaurat. A susținut că, exercitându-și atribuțiile de serviciu, el executa ordinele șefului de post al jandarmeriei și identifica persoanele care aveau atitudine ostilă față de autoritățile române. De asemenea, ca agent al jandarmeriei identifica localurile unde tinerii se adunau la diferite petreceri, iar participanții, ulterior erau arestați de către jandarmeria română.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței Tribunalului militar al armatei de gardă nr. 3, din 08 februarie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui Gavriiliuc Efrem, în baza art. 58-1 „a” Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală și cu reabilitarea lui.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 58-1 „a” Cod penal al RSFSR, trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Gavriiliuc Efrem prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

Sentința de condamnare a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile inculpatului, nefiind cercetate și alte mijloace de probă. Afară de aceasta, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, procurorul consideră, că condamnarea inculpatului Gavriiliuc Efrem pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Din acest motiv, hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Gavriiliuc Efrem în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, întrucât există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

Prin urmare, inculpatul Gavriiliuc Efrem în conformitate cu art. 3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul

procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Gavriiliuc Efrem a fost condamnat, prin sentința Tribunalului militar al armatei de gardă nr. 3, din 08 februarie 1945, pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Gavriiliuc Efrem în baza art. 58-1 „a” Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și cu dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului militar al armatei de gardă nr. 3, din 08 februarie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Gavriiliuc Efrem XXXX**, în baza învinuirii pe art. 58-1 „a” Cod penal al RSFSR, pe motiv că există

circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **22 august 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Moraru Petru